

Tvořivé expresivní úlohy v prostředí mateřské školy

Vendula Smetková

Bakalářská práce
2025



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Vendula Smetková
Osobní číslo:	H220366
Studijní program:	B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Tvořivé expresivní úlohy v prostředí mateřské školy

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury z oblasti výtvarné edukace dětí předškolního věku.
Vymezení terminologie a teoretických východisek zaměřených na expresivní činnosti v mateřské škole.
Zpracování výtvarného projektu zaměřeného na tvořivé expresivní činnosti dětí v mateřské škole.
Realizace a ověření aktivit v mateřské škole.
Zpracování závěrů a doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Dostál, D., & Plháková, A. (2014). *Soudobé teorie a výzkum tvořivosti*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hazuková, H. (2011). *Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Slavík, J., & Lukavský, J. (2013). *Hodnocení kvality expresivních tvořivých úloh ve výuce (na příkladu výtvarné výchovy)*. *ORBIS SCHOLAE*, 6(3), 77–97. <https://doi.org/10.14712/23363177.2015.33>
- Valachová, D., & Kováčová, B. (2021). *Expresivita ve výchově IV*. Univerzita Komenského v Bratislavě.
- Wright, S. (2010). *Understanding creativity in early childhood: Meaning-making and children's drawing*. SAGE.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jana Vašíková, PhD.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **8. ledna 2025**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 8. ledna 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zaměřuje na význam tvořivých expresivních úloh v prostředí mateřské školy a jejich klíčovou roli v rozvoji dětí. Praktická část práce se soustředí na implementaci různých výtvarných činností, které podporují kreativitu, emocionální inteligenci a jemnou motoriku dětí ve věku 4-5 let. V rámci projektu byl zvolen homogenní kolektiv dětí, ve kterém byly realizovány aktivity umožňující individuální sebevyjádření a osobní vyjádření emocí. Pozornost byla věnována jak teoretickému zázemí, které podtrhuje důležitost expresivních úloh pro psychologický a sociální rozvoj dětí, tak praktickému provedení výtvarných technik. Výsledky ukazují, že účast na výtvarných činnostech významně přispívá k celkovému rozvoji dětí, a to nejen v oblastech kognitivních a motorických, ale také emocionálních. Práce se rovněž zabývá reflexí realizovaných aktivit a analyzuje jejich dopad na děti, což přispívá k lepšímu porozumění metodice výuky a podpoře dalšího rozvoje tvořivosti v předškolním vzdělávání.

Klíčová slova: výtvarné činnosti v mateřské škole, výtvarný projev dětí, výtvarné techniky, tvořivost, expresivita

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the importance of creative expressive tasks in the kindergarten environment and their key role in children's development. The practical part of the thesis focuses on the implementation of different art activities that promote creativity, emotional intelligence and fine motor skills in children aged 4-5 years. A homogeneous collective of children was chosen within the project, in which activities were implemented to enable individual self-expression and personal expression of emotions. Attention was paid both to the theoretical background, which underlines the importance of expressive tasks for the psychological and social development of children, and to the practical implementation of art techniques. The results show that participation in art activities contributes significantly to children's overall development, not only in cognitive and motor areas, but also in emotional areas. The thesis also reflects on the activities carried out and analyses their impact on the children, which contributes to a better understanding of the teaching methodology and the promotion of further development of creativity in preschool education.

Keywords: art activities in kindergarten, children's artistic expression, art techniques, creativity, expressiveness

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí bakalářské práce Mgr. Janě Vašíkové, PhD. za cenné rady, odborné vedení a trpělivost, kterou mi během mé práce věnovala. Její podpora a vstřícnost mi velmi pomohly při samotném zpracování tématu. Dále děkuji mateřské škole, ve které jsem mohla realizovat svůj výzkum, a všem dětem i pedagogům, kteří se na něm podíleli. Jejich ochota a spolupráce byly pro mě neocenitelné.

Motto

„Každé dítě je umělec. Problém je jím zůstat, i když vyrostou.“

Pablo Picasso

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 EXPRESIVITA A EXPRESIVNÍ ÚLOHY.....	13
1.1 DEFINICE EXPRESIVITY	13
1.2 VLIV EXPRESIVNÍCH ÚLOH NA CELKOVÝ VÝVOJ DÍTĚTE	13
1.3 EXPRESIVITA VE VÝTVARNÉ ČINNOSTI	14
1.4 PŘÍKLADY EXPRESIVNÍCH ÚLOH	15
2 VÝTVARNÉ ČINNOSTI	17
2.1 VÝTVARNÉ ČINNOSTI V MATEŘSKÉ ŠKOLE	17
2.2 VÝTVARNÝ PROJEV U DĚTÍ	18
2.3 VÝTVARNÉ TECHNIKY UŽÍVANÉ V MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	20
2.3.1 Tradiční výtvarné techniky.....	20
2.3.2 Netradiční výtvarné techniky	21
3 TVOŘIVOST V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ	22
3.1 VYMEZENÍ POJMU TVOŘIVOST	22
3.2 DĚLENÍ TVOŘIVOSTI	23
3.3 PROJEVY TVOŘIVOSTI U DĚTÍ.....	23
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
4 PROJEKT KRESLÍM, TVOŘÍM A VYJADŘUJI	26
4.1 BAREVNÁ PAVUČINA	29
4.2 KRESBA PŘÍRODNINAMI.....	33
4.3 ZVONKOHRA	37
4.4 BACILY.....	42
4.5 ZIMA	46
4.6 JAK VNÍMÁM SEBE	50
4.7 TAJEMNÁ STEZKA.....	54
5 EVALUACE PROJEKTU	58
5.1 VLASTNÍ EVALUACE	58
5.2 EVALUACE UČITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY.....	59
6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	61
ZÁVĚR.....	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
SEZNAM OBRÁZKŮ	67
SEZNAM TABULEK	68

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	69
SEZNAM PŘÍLOH	70

ÚVOD

V dnešní době si čím dál tím více uvědomujeme, jak důležité je rozvíjet kreativitu a schopnost sebevyjádření u dětí už v předškolním věku. Mateřské školy hrají zásadní roli v tomto procesu, protože právě zde mají děti možnost objevovat svět kolem sebe a vyjadřovat své myšlenky a pocity. Kreativní činnosti, jako je výtvarné umění, nejenže podporují rozvoj motorických dovedností, ale také pomáhají dětem chápat a zpracovávat své emoce.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na to, jak konkrétní výtvarné úkoly mohou ovlivnit rozvoj dětí předškolního věku. V rámci projektu, který jsem realizovala, jsme se věnovali různým výtvarným činnostem, které umožnily dětem vyjádřit se a zároveň rozvinout svou kreativitu. Cílem této práce je nejen analyzovat, jakým způsobem tyto aktivity přispívají k celkovému rozvoji dětí, ale také nabídnout inspiraci pro další pedagogické praxe v mateřských školách.

Doufám, že výsledky této práce pomohou nejen učitelům, ale i rodičům lépe porozumět významu výtvarného projevu a jeho vlivu na psychologický a sociální rozvoj dětí.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 EXPRESIVITA A EXPRESIVNÍ ÚLOHY

Expresivita představuje schopnost spontánního a přirozeného vyjádření, která se u dětí předškolního věku projevuje zejména prostřednictvím jejich hravosti, činorodosti a vizuální tvorby. U dětí ve věku 3–7 let, tedy v období intenzivního rozvoje osobnosti, je výtvarný projev nedílnou součástí jejich sebevyjádření. Ladislav Kesner definuje expresivitu jako průsečík pohybu, tělesnosti a uměleckého vyjádření, který má své základy v mimetickém chování (Valachová & Kováčová, 2021).

Již Jean Piaget (2014) chápal kresbu jako sémiotickou funkci, jež odráží vnitřní svět dítěte a jeho způsob vnímání reality.

1.1 Definice expresivity

Expresivita se v pedagogickém kontextu chápe jako schopnost jednotlivců vyjadřovat své myšlenky, pocity a názory prostřednictvím různých uměleckých forem. Tato schopnost zahrnuje nejen verbální, ale i neverbální komunikaci, která se projevuje v různých uměleckých činnostech, jako jsou výtvarné umění, hudba, tanec a drama. Expresivita je klíčovým prvkem v procesu učení, neboť umožňuje žákům prozkoumávat a interpretovat svět kolem sebe, čímž se rozvíjí jejich kreativní myšlení a osobnostní růst (Slavík, J., & Lukavský, J. 2013).

Expresivita se vztahuje k schopnosti dětí vyjadřovat své myšlenky, pocity a názory prostřednictvím různých forem umění, jako je kreslení, malování a další kreativní činnosti. Tato schopnost je klíčová pro rozvoj jejich osobnosti a sebevyjádření (Ernawati et al., 2022).

1.2 Vliv expresivních úloh na celkový vývoj dítěte

Expresivní úlohy mají významný vliv na celkový vývoj dítěte. Tyto úkoly podporují nejen kreativitu, ale také rozvoj kritického myšlení, emocionální inteligence a sociálních dovedností. Děti se prostřednictvím expresivních činností učí interpretovat a hodnotit vlastní i cizí výtvary, což přispívá k jejich sebedůvěře a schopnosti komunikace. V rámci těchto úloh se žáci učí spolupracovat, sdílet názory a respektovat různé pohledy, což je zásadní pro jejich osobní a sociální rozvoj (Slavík, J., & Lukavský, J. 2013).

Expresivní úlohy mají klíčový vliv na celkový vývoj dítěte. Skrze výtvarnou činnost se aktivují senzorické buňky, podporuje se propriocepce a rozvíjejí se kognitivní funkce (Valachová & Kováčová, 2021). Tyto aktivity podporují kreativitu, zvyšují sebevědomí a

umožňují dětem experimentovat s různými médii, což přispívá k jejich emocionálnímu a kognitivnímu rozvoji. Děti se učí vyjadřovat své pocity a myšlenky, což je důležité pro jejich psychologický růst (Ernawati et al., 2022).

Děti využívají svou představivost intuitivně, čímž rozvíjejí své myšlenkové operace i emoční inteligenci (Vágnerová 2017). Prožitkově orientované vzdělávání, jak ho popisuje Bauer (2016), klade důraz na prožitek dítěte, zatímco činnostní učení zdůrazňuje získávání praktických zkušeností a multismyslový rozvoj.

Další významnou složkou je sebepojetí a sociální interakce, které jsou formovány prostřednictvím výtvarné tvorby. Ve sborníku Valachové a Kováčové je zmíněna teorie sociálního zrcadla, která popisuje, jak obraz sebe sama souvisí s tím, jak nás vnímají druhí. Tato dynamika je zásadní zejména v mateřské škole, kde děti čerpají sociální zpětnou vazbu a utvářejí svou identitu skrze interakci se spolužáky a pedagogy (Valachová & Kováčová, 2021).

1.3 Expresivita ve výtvarné činnosti

Výtvarná činnost představuje specifickou oblast, kde se expresivita projevuje v plné síle. Učitelé čelí výzvám při přípravě a hodnocení expresivních úloh, jelikož komplexnost těchto činností často přesahuje běžné pedagogické dovednosti. Výtvarné úkoly vyžadují od učitelů schopnost rozpoznat a analyzovat různé aspekty expresivního vyjadřování, jako jsou technika, kompozice a emocionální náboj díla. Důležité je také podporovat žáky v procesu reflexe, aby si uvědomovali, jak jejich výtvořby odrážejí jejich myšlenky a pocity (Slavík, J., & Lukavský, J. 2013).

Výtvarné činnosti, jako je kreslení, hrají zásadní roli v rozvoji expresivity dětí. Tyto aktivity umožňují dětem prozkoumávat svou fantazii a kreativitu, a to nejen prostřednictvím technických dovedností, ale také skrze osobní vyjádření. Kreslení a malování pomáhají dětem zpracovávat své emoce a myšlenky, což je klíčové pro jejich celkový rozvoj (Ernawati et al., 2022).

Výtvarná činnost je přirozenou formou komunikace dítěte. Již v raném věku se dítě snaží prostřednictvím kresby vyjádřit svůj pohled na svět. Dítě znázorňuje to, co považuje za důležité, přičemž jeho kresby jsou ovlivněny emocemi i kognitivními schopnostmi (Piaget a Inhelder, 2014).

Při práci s dětmi je důležité zajistit dostatečný prostor a materiály pro jejich sebevyjádření. Například větší formáty papíru, jako je balicí papír, umožňují velkorysé projevy kreativity, které mohou být omezeny běžnými prostředky. Výtvarná tvorba zároveň propojuje percepci s motorikou, což je zásadní pro rozvoj prostorové představivosti a vizuální gramotnosti, jak uvádí Kessner (2018).

Expresivní výtvarná činnost zahrnuje také různé formy experimentování, kdy děti mohou zkoumat vlastnosti materiálů a nástrojů. Například malba prsty, stékání barev nebo použití netradičních pomůcek (houbičky, zubní kartáčky) rozvíjí nejen jejich tvořivost, ale také smyslové vnímání. Kresba a malba jsou rovněž prostředkem pro vyjádření emocí a zpracování zážitků. Dítě tak může prostřednictvím svých výtvarných děl sdělovat, co ho těší, trápí nebo inspiruje. Tento proces má terapeutický rozměr a může významně přispět k emocionální stabilitě dítěte (Valachová & Kováčová, 2021).

1.4 Příklady expresivních úloh

Příklady expresivních úloh, které mohou být implementovány ve výuce, zahrnují různé formy uměleckého vyjádření. Například úkoly zaměřené na malbu mohou vyžadovat, aby žáci vytvořili obraz, který vyjadřuje jejich emoce nebo zážitky. Dramaturgické úlohy mohou zahrnovat improvizaci, kde se žáci učí reagovat na situace a vyjadřovat své pocity prostřednictvím herectví. Hudební úkoly mohou zahrnovat interpretaci skladeb, kde se žáci učí vyjadřovat své pocity prostřednictvím hudby. Tyto úlohy ilustrují, jak mohou být kreativní aktivity efektivně integrovány do vzdělávacího procesu a jak přispívají k rozvoji expresivity u žáků.

Mezi příklady expresivních úloh patří:

- **Výtvarné úlohy:** Děti mohou malovat, kreslit, vytvářet koláže nebo sochy. Například kreslení vlastního portréту podporuje sebereflexi a sebevědomí, zatímco malba na téma "Moje oblíbené místo" pomáhá dětem vyjádřit jejich pocity a zážitky.
- **Hudební úlohy:** Děti mohou skládat vlastní písničky nebo melodie vyjadřující určitou emoci. Kreativní proces psaní textu písně nejen rozvíjí jazykové dovednosti, ale také podporuje emoční uvědomění.
- **Dramatické úlohy:** Žáci mohou psát a inscenovat krátké hry na témata, která je zajímají. Například scénky o přátelství nebo o mezilidských konfliktech jim pomáhají zkoumat různé sociální situace.

- **Literární úlohy:** Psaní povídek nebo básní umožňuje dětem reflektovat své myšlenky, názory a zkušenosti. Například tvorba pohádky s vlastním hrdinou rozvíjí jejich schopnost vyprávění a imaginaci.
- **Multimediální úlohy:** Díky moderním technologiím mohou děti vytvářet videa, animace nebo digitální ilustrace. Spojení více uměleckých disciplín přináší inovativní přístup k tvořivosti (Slavík, J., & Lukavský, J. 2013).

Praktické příklady expresivních úloh:

- **Emoční malba** – děti si vybírají barvy podle aktuální nálady a tvoří abstraktní obraz.
- **Kresba na velké formáty** – umožňuje dětem volné gesto a fyzický prožitek z tvorby.
- **Koláž z různých materiálů** – podporuje experimentaci a kombinování textur.
- **Předstíraná hra a kresba** – dítě kreslí předmět a přiřazuje mu nové vlastnosti (např. bota jako telefon).

Expresivní úlohy tak nejen podporují výtvarné dovednosti, ale také pomáhají dětem lépe se vyjadřovat, chápat své emoce a komunikovat své myšlenky (Ernawati et al., 2022).

2 VÝTVARNÉ ČINNOSTI

Výtvarná činnost představuje klíčovou součást předškolního vzdělávání, která nabízí k celkovému rozvoji dětí v tomto věku. Skrz výtvarnou výchovu se podporuje dětská tvořivost, představivost a fantazie. Díky výtvarným aktivitám máme možnost lépe porozumět dětskému pohledu na svět, odhalit, jak dítě vnímat souvislosti a vztahy mezi lidmi i okolními věcmi. Tvořivé expresivní úlohy navíc nabízí dětem pracovat s emocemi a zážitky, které se následně promítají do jejich výtvarného projevu. Tyto aktivity podporují individualitu dítěte a poskytují mu příležitost svobodně vyjádřit své myšlenky a pocity.

2.1 Výtvarné činnosti v mateřské škole

Výtvarná výchova v mateřských školách se nachází v těsné vazbě na hlavní výchovné úkoly, které jsou zaměřeny na rozvoj rozumových a mravních hodnot dětí. Jak uvádí Hazuková (2011), v předškolním věku se teprve dítěti vědomému a emocionálně podloženému vztahu k umění. Tento vztah, přestože je u dětí často intuitivní, je nesmírně důležitý pro formování jejich osobnosti. Výtvarná výchova nejen podporuje kreativitu a estetické vnímání, ale zároveň pomáhá dětem pochopit svět kolem sebe a podporovat jejich schopnost vnímat hodnoty, které jsou součástí každodenního života. I když se osobnost dítěte formuje i mimo výtvarnou výchovu, její přítomnost vyžaduje kvalitativně hlubší a komplexnější rozvoj, který by jinak mohl být omezený. Výtvarná činnost je pro dítě způsobem, jak se seznámit s okolním světem. Dítě, které se zapojuje do umělecké tvorby, nejenže rozvíjí své technické dovednosti, ale zároveň se učí vnímat a interpretovat svět kolem sebe. Jak správně uvádí Roeselová (1996), výtvarná činnost není pouze zábavná, ale je to i vhodný nástroj pro hledání estetického vztahu k životu, světu a životnímu prostředí. Děti se prostřednictvím výtvarného tvoření učí nejen vyjadřovat své pocity a myšlenky, ale také prozkoumat různé způsoby, jakými mohou vizuálně vyjádřit své vnímání světa. Výtvarný nejen obohacují dětskou o nové zkušenosti, ale zároveň je aktivita vhodná k estetickým hodnotám. Výtvarné činnosti rozvíjejí schopnost dítěte vnímat a hodnotit estetické znaky, které tvoří součást jeho života. Jak podotýká (Bezděková et al., [2016]), výtvarná činnost pomáhá dětem předávat a vyjadřovat jejich představy o světě, což znamená, že výtvarné aktivity mají přímý vliv na rozvoj jejich vnímání a porozumění světu kolem nich. Zároveň výtvarné činnosti abstraktní dítě poskytnout přetvářet představy do konkrétních obrazů, což podporuje jeho kreativitu, představivost a schopnost racionálně uvažovat. K tomu slouží výtvarné činnosti, které jsou součástí široké palety vzdělávacích aktivit mateřské školy. Hazuková (2011) popisuje tři

základní fáze výtvarného procesu, které děti procházejí při své tvorbě: výtvarné vnímání, výtvarnou imaginaci a výtvarnou tvorbu. Výtvarné vnímání je prvním krokem v procesu, kdy dítě pouze pozoruje daný objekt a získává o něm základní informace. Tato fáze je důležitá pro rozvoj smyslového vnímání a schopnosti dítěte vnímat detaily a nuance okolního světa. V další fázi, výtvarné imaginaci, dítě začíná přetvářet předměty a jevy podle svých představ, přičemž ještě nemá hmotný výsledek. Tato fáze stimuluje představivost dítěte a podporuje jeho schopnost vidět svět novými, kreativními způsoby. Konečně, ve fázi výtvarné tvorby, dochází k přeměně předmětu, což znamená, že dítě představuje hmotu do konkrétní podoby, která může mít formu výtvarného díla, např. obrázek, sochy nebo model. Výtvarná činnost se tedy stává nejen pro rozvoj estetiky, ale i pro podporu představivosti a kreativního myšlení dětí. Představivost je jedním z nejcennějších rozumových nástrojů, které dítě ve výtvarné činnosti využívá. Dítě prostřednictvím výtvarného tvoření prožívá pocity, dojmy a smyslové zkušenosti, které následně zprostředkovává na papíře nebo jiných výtvarných materiálech. Výtvarný projev tedy poskytuje možnost zkoumat svět a vyjádřit svou vnitřní realitu (Vágnerová, 2012). Důležitým aspektem výtvarné výchovy je také individuální přístup k dětem a podpora jejich kreativity. Každé dítě má jedinečné schopnosti prostřednictvím výtvarného umění. Učitelka v mateřské škole hraje klíčovou roli v tom, jak vytvoří podmínky pro kreativní projev dětí a jak bude oceněny jejich individuální přístupy. Podle Uždila (2002) by měly výtvarné úkoly v mateřské škole vést k rozvoji samostatnosti dětí, jejich schopnosti pracovat s druhými, plánovat a dokončit své výtvořky. Výtvarná výchova v mateřské škole tedy není o dosažení jednotného výsledku, ale o podporování individuálních projevů a rozvoje osobnosti každého dítěte. Tento přístup nejen podporuje rozvoj estetického celkového vnímání, ale také přispívá k rozvoji dětí ve všech jeho aspektech – od motorických dovedností po emocionální a sociální kompetenci. Výtvarná činnost je tedy nenahraditelným nástrojem pro formování osobnosti dítěte v předškolním věku a její přítomnost v každodenním vzdělávacím procesu má zásadní význam pro zdravý a harmonický rozvoj dítěte.

2.2 Výtvarný projev u dětí

Výtvarný projev dětí předškolního věku je velmi rozmanitý a odráží se v něm celkové vývojové procesy dítěte. Výtvarná činnost by měla být v mateřské škole chápána jako nástroj pro rozvoj dětské osobnosti, tvořivosti a expresivity. Děti by měly mít přístup k širokému spektru materiálů a technik, což jim umožňuje nejen rozšiřovat své dovednosti, ale také svobodně a bez obav vyjadřovat své pocity a názory na svět (Svobodová, 1998).

Psychologické a další aspekty výtvarného projevu jsou klíčové pro pochopení toho, jak děti vnímají svět a jak se postupně učí jeho zobrazení. V procesu výtvarné tvorby se u dětí rozvíjí nejen motorické a kognitivní schopnosti, ale také emocionální a sociální dovednosti. Různé fáze dětského výtvarného projevu, jako jsou skvrny, čmáranice, čárání a období hlavonožců, ukazují na postupný vývoj od spontánního, neřízeného projevu až po schopnost vyjádřit konkrétní myšlenky a představy (Davido, 2001). Každé z těchto období má své charakteristické rysy, které odpovídají vývojovým fázím dítěte, a pedagogové díky nim mohou lépe pochopit dětskou tvořivost.

S růstem dítěte se mění nejen technické schopnosti, ale i způsob, jakým dítě chápe a zobrazuje realitu. Děti ve věku 5–6 let již ovládají základní výtvarnou techniku a mohou konkrétně vyjadřovat své představy o světě. Tento věk představuje vrcholné období výtvarného vývoje v předškolním věku, kdy děti začínají skutečně rozumět základním principům kompozice a prostorového uspořádání (Svobodová, 1998).

Výtvarný projev dětí má často specifické charakteristiky, které odrážejí jejich věk, individuální schopnosti a okolní prostředí. Mezi časté znaky patří například difúzní kresba, kde objekty nejsou propojeny, deformace (tvarová či proporční), průhlednost (zobrazení věcí, které nejsou viditelné) a personifikace (polidšťování věcí a zvířat) (Banaš et al., 1989). Dětská kresba také ukazuje, jak děti vnímají prostor a vztahy mezi objekty. Některé děti například zobrazují předměty z různých úhlů pohledu, což svědčí o jejich snaze zachytit objekt co nejkomplexněji (Uždil, 2002). Tyto specifické rysy kresby byly dříve považovány za nedostatky, avšak dnes jsou chápány jako důkaz vývojových etap vnímání a tvoření.

Kresba slouží nejen k vyjádření myšlenek a pocitů, ale také jako nástroj pro diagnostiku vývoje dítěte. Pedagogové mohou pomocí analýzy dětských výtvarů sledovat pokroky v oblasti kognitivního, emocionálního a sociálního vývoje. Je však třeba brát v úvahu, že výtvarný projev dětí se liší v závislosti na jejich individuálních schopnostech, věku a prostředí, ve kterém vyrůstají (Stadlerová, 2011).

Dětský výtvarný projev tedy není jen o výsledcích, ale především o procesu. Při tvorbě výtvarných děl by měl pedagog dítě podporovat v jeho individuálním výrazu, pomáhat mu v rozvíjení tvořivosti a zároveň respektovat jeho specifické potřeby a přístupy k výtvarné činnosti (Hazuková a Šamšula, 2005).

2.3 Výtvarné techniky užívané v mateřské škole

Pro zajištění vzdělávacího kontextu ve výtvarných činnostech je nutné se věnovat různým výtvarným technikám a umět je efektivně aplikovat. Podle Hazukové (2011) výtvarné techniky představují prostředky vyjádření dítěte v oblasti výtvarné výchovy, přičemž je důležité, aby byly součástí širšího vzdělávacího rámce a zařazeny do pedagogické praxe záměrně. K výtvarným technikám se vážou nejen výtvarné prostředky a nástroje, ale i materiály, které pedagogové a děti při tvorbě využívají. Výtvarné techniky lze dělit podle různých kritérií, přičemž mezi základní dělení patří tradiční, netradiční a prostorové techniky (Roeselová, 1996). V jednotlivých typech technik lze nacházet různé způsoby práce, které rozvíjejí nejen motoriku, ale také kreativitu, představivost a rozumové schopnosti dítěte (Hazuková, 2011; Cejpková, 2015).

2.3.1 Tradiční výtvarné techniky

Mezi tradiční výtvarné techniky patří kresba, malba a modelování. Kresba je považovaná za jednu z nejstarších a nejběžněji používaných technik, která se v mateřských školách využívá již od raného věku (Valachová, c2014). Děti se učí pracovat s různými kreslicími nástroji, jako jsou pastelky, tužky, fixy nebo uhly, a tím rozvíjejí nejen grafické dovednosti, ale také schopnost vnímat a vyjadřovat své myšlenky a pocity. Kresba podle Hazukové (2011) slouží jako nástroj pro vyjádření individuálních postojů a myšlenek dítěte, přičemž čára a linie jsou jejími hlavními vyjadřovacími prostředky. Kresba se stává důležitým diagnostickým nástrojem, který ukazuje nejen motorický vývoj dítěte, ale i jeho kognitivní a emocionální zralost (Kutálková, 2010).

Malba je další technikou, která se ve výtvarné výchově dětí často využívá. Valachová (c2014) uvádí, že malba umožňuje dětem experimentovat s barvami a vytvářet výrazy prostřednictvím barevných skvrn. Malování pomáhá dětem ovlivnit jejich vnímání barev, tvarů a prostorového uspořádání. V mateřských školách se běžně používají vodové barvy, tempery, tuše nebo potravinové barvy (Hazuková, 2011). Podle Cejpkové (2015) je pro děti důležité mít k dispozici širokou paletu barev, protože to rozvíjí jejich cit pro odstíny a pomáhá jim v kreativním výrazu. Navíc malování podporuje jemnou motoriku a koordinaci rukou a oka.

Modelování, což je tvorba plastických objektů z různých materiálů, je další důležité technické. Děti při modelování používají měkké materiály, jako je modelína, keramická hlína nebo plastelína (Vondrová, 2001). Podle Uždila (2002) je modelování vhodné pro děti

již od tří let, kdy se začínají učit vytvářet jednoduché tvary a postupně přecházejí ke složitějším konstrukcím. Modelování nejenže rozvíjí prostorovou představivost, ale také jemnou motoriku, protože děti manipulují s materiály a vytvářejí objekty, které si mohou prohlížet z různých úhlů.

2.3.2 Netradiční výtvarné techniky

V mateřských školách se vedle tradičních technik čím dál častěji uplatňují i netradiční výtvarné techniky. Mezi ně patří například frotáž, koláž, asambláž nebo enkaustika. Netradiční techniky jsou vhodné pro zpestření výtvarných činností, motivaci dětí a pro rozvíjení jejich schopnosti pracovat s různými materiály (Vondrová, 2001). Roeselová (1996) vyzvala, že práce s netradičními materiály, jako jsou koření, přírodní materiály nebo neobvyklé textilie, pomáhá dětem podporovat kreativní myšlení a zvyšuje jejich zájem a okolní svět.

Frotáž je technika, při které se přenáší struktura předmětu (například listu nebo látky) na papír, a děti tak mohou zkoušet textury a struktury různých materiálů (Roeselová, 1996). Podobně frotáž pomáhá dětem rozvíjet vnímání detailů a zlepšovat jejich schopnost soustředění a jemnou motoriku. Další netradiční technikou je asambláž, což je technika prostorové tvorby, při níž se k sobě spojují různé materiály a vytvářejí se trojrozměrné objekty. Tato technika nejen podporuje prostorové myšlení, ale i rozvoj tvořivosti a inovativního přístupu k výtvarnému umění (Hazuková, 2011).

3 TVOŘIVOST V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Tvořivost je v předškolním vzdělávání velmi důležitá, protože pomáhá dětem vyjadřovat své pocity a nápady. V tomto věku je tvořivost přirozenou součástí každodenního života dětí. Už v raném věku si děti vytváří vlastní způsoby, jak se učit, prozkoumávat svět kolem sebe a jak se vyrovnávat se svými emocemi – a to vše často formou hry, kreslení, tance nebo zpěvu. V mateřských školách je důležité dávat dětem prostor, aby mohly rozšířit svou kreativitu. Tvořivé činnosti by měly být různorodé a měly by dětem umožnit experimentovat s různými materiály a technikami. Pedagogové hrají klíčovou roli tím, že dětem poskytují prostor pro jejich nápady a nechávají je objevovat, co všechno se dá vytvořit. Tvořivost není jen o tom, co dítě nakonec vytvoří, ale o celém procesu – jak se při tvoření cítí, co při tom zažívá a co nového se učí.

3.1 Vymezení pojmu tvořivost

Tvořivost (nebo kreativita) je komplexní schopnost, která umožňuje jedinci nacházet nová a originální řešení problémů. Tento pojem pochází z latinského *creare*, což znamená tvořit nebo vytvořit, a v literatuře se často setkáváme i s termínem “kreativita”, odvozeným z anglického *creativity*. Podle J. P. Guilforda se kreativita stala předmětem zkoumání od roku 1950, kdy byla poprvé formálně uvedena na konferenci Americké psychologické asociace (Szobiová, 2016).

Kreativita je definována různými autory více způsoby. Podle Průchy, Walterové a Mareše (2013) se jedná o duševní schopnost zahrnující poznávací a motivační procesy, inspirované fantazií a intuicí.

Podle Torrance (cit. dle Dostál & Plháková, 2014) tvořivost zahrnuje schopnosti jako senzitivita k problémům, plynulost, flexibilita, tvorba originálních myšlenek, schopnost zpracování a přehodnocení. Kreativní proces je nejen dynamický, ale také sociálně a kulturně podmíněný (Szobiová, 2016).

Tvořivost v předškolním vzdělávání se definuje jako schopnost dětí vytvářet nové a originální myšlenky, nápady a produkty. Tato schopnost je klíčová pro rozvoj jejich kognitivních, emocionálních a sociálních dovedností. Tvořivost se projevuje v různých aktivitách, jako jsou hry, výtvarné činnosti a dramatické projevy (Ernawati et al., 2022).

3.2 Dělení tvořivosti

Tvořivost lze rozdělit do několika kategorií, včetně:

- Kreativní myšlení: schopnost generovat nové nápady a řešení.
- Umělecká tvořivost: projevuje se v uměleckých činnostech, jako je malování, kreslení a hudba.
- Praktická tvořivost: zahrnuje schopnost aplikovat nápady v reálném světě, například při řešení problémů.

Toto dělení pomáhá pedagogům lépe porozumět různým aspektům tvořivosti a jak je podporovat v předškolním vzdělávání (Ernawati et al., 2022).

Tvořivost je v předškolním vzdělávání často spojována s hrou, zejména volnou a senzomotorickou. Rozlišujeme několik typů tvořivosti, mezi nimi expresivní, produktivní a invenční.

- Expresivní tvořivost: projevuje se spontánními a originálními nápady bez důrazu na výsledek.
- Produktivní tvořivost: zaměřuje se na vytváření konkrétních produktů.
- Invenční tvořivost: zahrnuje zásadní inovace a přínosy v různých oblastech lidské činnosti.

Toto dělení zdůrazňuje různorodost tvořivosti, která může být rozvíjena pomocí her, experimentování a dalších aktivit (Wright, [2010]).

3.3 Projevy tvořivosti u dětí

Tvořivost u dětí předškolního věku je významně ovlivněna prostředím a pedagogickým vedením. Děti v tomto období projevují tvořivost především prostřednictvím spontánní hry, kreslení, modelování a jiných expresivních aktivit. Podle Hazukové (2014) je tvořivost dána potřebou měnit stávající situace a experimentovat.

Projevy tvořivosti u dětí zahrnují:

- Originalitu nápadů a schopnost hledat různé způsoby řešení.
- Schopnost improvizace a vytváření nových kombinací předmětů a situací.

- Intenzivní zapojení fantazie a představivosti (Fichnová & Szobiová, 2007).

Projevy tvořivosti se může projevovat různými způsoby, jako jsou:

- Inovativní přístupy k řešení problémů během her.
- Originalita v uměleckých výtvorech, jako jsou kresby a malby.
- Schopnost improvizovat a experimentovat s různými materiály a technikami.

Tyto projevy jsou důležité pro rozvoj sebevědomí a individuálního vyjádření dětí (Ernawati et al., 2022).

Rozvoj tvořivosti je klíčovým faktorem pro formování osobnosti dětí. Podpora tvořivosti zahrnuje vytvoření podnětného prostředí, které umožňuje dětem experimentovat, zkoumat a sdílet své nápady (Fichnová & Szobiová, 2007).

II PRAKTICKÁ ČÁST

4 PROJEKT KRESLÍM, TVOŘÍM A VYJADŘUJI

Praktická část bakalářské práce navazuje na teoretické poznatky o tvořivých a expresivních úlohách a zaměřuje se na jejich aplikaci při výtvarných činnostech v mateřské škole. Hlavním cílem je navrhnout a konečný projekt, který podpoří rozvoj tvořivosti, estetického vnímání a schopnosti vyjadřovat emoce a myšlenky prostřednictvím výtvarných aktivit, a následně realizovat aktivity a provést jeho hodnocení. Pro realizaci projektu byla zvolena mateřská škola ve Zlínském kraji, konkrétně nedaleko Zlína. Výběr mateřské školy proběhl z důvodu mého působení v této mateřské škole. Aktivity v rámci projektu budou zaměřeny na využití různorodých výtvarných technik a materiálů, které dětem umožní zkoumat nové způsoby tvorby a vyjadřování.

Cíl projektu

Cílem tohoto projektu je navrhnout, realizovat a evaluovat sadu tvořivých expresivních úloh v prostředí mateřské školy s důrazem na jejich vliv na rozvoj dětské tvořivosti a expresivity.

Místo realizace

Projekt byl realizován v mateřské škole ve Zlínském kraji, která se nachází na vesnici a má tři třídy. Činnosti probíhaly v homogenní třídě berušek, kde jsem s dětmi ve věku od 4-5 let prováděla tvořivé expresivní činnosti. Třída byla vybrána z důvodu praktičnosti a pohodlnějšího prostředí pro děti během realizace aktivit. V rámci projektu jsem využívala různé výtvarné techniky a materiály, které podporovaly kreativitu a sebevyjádření dětí v rámci jejich individuálních schopností.

Časové parametry

Projekt byl proveden v rozmezí 7. týdnů. Činnosti probíhaly v dopolední výuce i při pobytu venku a to v podzimním a zimním období. Časová náročnost těchto aktivit je přibližně 30 minut. Činnosti se dají uplatnit během celého školního roku, takže je můžeme namotivovat na jakékoliv téma.

Motivace

Pro motivaci k výtvarným činnostem byla zvolena výtvarná zástěra s příšerkami emocí. Před začátkem mého projektu jsem děti se zástěrou s příšerkami emocí seznámila. Dětem jsem představila a seznámila každou příšerku. Společně jsme si řekli, jaké mají barvy a jakou emoci každá z nich představuje. Jednotlivou emoci jsme si za pomoci pantomimy vyzkoušely. Červená - hněv, černá – strach, žlutá – radost, zelená – smutek, bílá – nechut'

Sebehodnocení dětí

Sebehodnocení dětí je důležité, neboť jim pomáhá pochopit, co zvládají, na čem ještě mohou pracovat a jak se u každé činnosti také cítí. K hodnocení činností jsem měla nachystaných 5 zavařovacích sklenic, na kterých byly nalepeny příšerky výše zmíněných emocí. Každé dítě mělo možnost vložit do sklenice příslušnou barvu papíru, podle toho, jak se u činnosti cítil.



Obrázek 1 Zástěra emocí

(zdroj: vlastní)



Obrázek 2 Zástěra emocí č. 2

(zdroj: vlastní)



Obrázek 3 Příšerky emocí

(zdroj: vlastní)

4.1 Barevná pavučina

Tabulka 1 Projekt 1. týden

Cíle	• Rozvíjet jemnou motoriku při motání klubíčka okolo kůlů. • Uvědomit si funkci pavučiny v přírodě
Kompetence	• Dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů. • Dítě komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou. • Dítě odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem.
Organizační forma	• Individuální
Metody	• Vysvětlování, demonstrace, pracovní činnosti
Prostředky Pomůcky	• Barevné klubka vlny • Šišky a různé přírodniny

Motivace

Do mateřské školy jsem se dostavila na 9:30 hodin. Při příchodu do třídy zrovna děti vykonávaly hygienu. Následně jsme se společně šli obléknout a vyrazily na zahradu MŠ. Jelikož tento týden bylo téma mateřské školy „Uspávání broučků“, tak jsem vymyslela činnost a motivaci na hmyz – pavouka a jeho pavučinu. Dětem jsem jako první řekla hádanku. Měly za úkol poznat, o jaký hmyz se jedná.

Plete, plete síť z nití,

ale rybu sotva chytí.

Kdo je to?

Děti ihned poznaly, že se jedná o pavouka. Následně jsme společně vytvořily kruh a děti jsem sdělila, že se vydáme za jedním malým, ale velmi šikovným obyvatelem přírody – za pavoukem. Poté jsem položila otázku: Co myslíte, co pavouci dělají celý den? Splétají své pavučiny. Informovala jsem je o tom, že pavučina není jen obyčejná síť, ale je to pavoukův domov, past na potravu i nádherné dílo. Následně jsem dětem ukázala klubko vlny a řekla jsem jim, že si zahrajeme hru pavučina přátelství. Děti si navzájem předávaly klubíčko mezi sebou a vznikla tak pavučina přátelství.

Následně jsem započala tvořivou činnost, při které jsme se na chvíli proměnili v pavouky. Postupně každé z dětí dostane barevné klubíčko dle jeho výběru. Společně jsme si vytvořili velkou pavučinu mezi dřevěnými kůly. Děti vlnu motaly, křížily a splétaly tak, aby vznikla pevná síť, stejně jako ji splétá pavouk.

Průběh

Tvořivou činnost jsem začala úvodní hádankou, následně kladení otázkou a společnou hrou, kdy si děti předávaly klubíčko vlny mezi sebou. Rozhodla jsem se činnost dělat individuálně. Jako první jsem dětem předvedla, jak se motá klubíčko okolo dřevěných kůlů a poté si každé dítě vybralo barevné klubko a začalo obmotávat dřevěné kůly. Vystřídaly se tak všechny děti. Děti, které zrovna nemotaly hledaly pomoci lupy pavouky a zkoumaly pavučiny, které našly. Jakmile byla pavučina hotová, následně všechny děti všely popadané šišky na pavučinu. S dětmi jsme si řekli, že nám to připomíná chycené mouchy.

Nakonec jsme si zhodnotily vytvořenou pavučinu.

Reflexe dětí

Na samotnou činnost se děti těšily. Šlo na nich vidět, že si motání užívají. Jakmile se ale samy zamotaly do pavučiny, bylo značně vidět, že některým dětem se to líbilo, ale u některých šel vidět hněv i smutek, protože nevěděly, jak z pavučiny ven. Po příchodu si děti přiřadily svůj papírek do sklenice s příšerkou. Většina dětí vložila papírek do emoce radosti, jedno dítě do smutku a druhé zase do hněvu.

Reflexe

Dle mého názoru byla motivační část dobře promyšlená, nebyla dlouhá a ani krátká. Z tvořivé činnosti jsem měla smíšené pocity. Obávala jsem se, že činnost nebude děti bavit, ale mýlila jsem se. Jakmile jsem viděla, že děti činnost baví, tak jsem změnila ihned názor. Individuální organizační forma byla dobře zvolena, protože více dětí by si při motání

překáželo. U dětí, které daly papírek do sklenice smutku a hněvu, jsem se snažila vžít do jejich role.



Obrázek 4 Pavučina č. 1

(zdroj: vlastní)



Obrázek 5 Pavučina č. 2

(zdroj: vlastní)



Obrázek 6 Pavučina č. 3

(zdroj: vlastní)

4.2 Kresba přírodninami

Tabulka 2 Projekt 2. týden

Cíle	• Rozvíjet kreativitu a fantazii dětí při malování s přírodními štěti. • Podpořit rozvoj smyslového vnímání prostřednictvím zkoumání textur přírody.
Kompetence	• Dítě má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije. • Dítě řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost. • Dítě se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.).
Organizační forma	• Skupinová forma vyučování
Metody	• Rozhovor, demonstrace, výtvarné činnosti
Prostředky Pomůcky	• Klacky, jehličí, listí a jiné přírodniny • Bílý papír velkého formátu, temperové barvy

Motivace

Do mateřské školy jsem přišla v 9:30 hodin, kdy děti zrovna svačily. Poté šly vykonat hygienu a následně se šly oblékat na pobyt venku. S dětmi jsme se přesunuli na zahradu MŠ. Jelikož bylo téma týdne „Kde bydlím“, činnost jsem motivovala tím, že jsme součástí naší

planety Země a ony samy si vytvoří obraz barevné země. Dále jsem jim vysvětlila, že součástí naší Země je také příroda a vyzvala jsem je k tomu, aby se rozhlédly kolem sebe a řekly mi, co vidí. Položila jsem dětem otázku, zda znají název těchto stromů a keřů, které nás obklopovaly. Jelikož nevěděly, řekla jsem jim správné názvy. Společně jsme také zkoumaly strukturu listů, jehličí a jiných přírodnin. Řekla jsem jim, že se stanou kouzelnými malíři přírody a dostali od stromů a keřů speciální štětce. Každý z nich měl jinou kouzelnou schopnost. Následně jsem dětem štětce ukázala, a které si také prohlédly a ohmataly. Poté jsem je nechala hádat, jaké stopy jednotlivé štětce zanechají, a kladla jsem jim následující otázky: „Co myslíte, jaké tahy uděláte štětec z borovicového jehličí?“ nebo „Bude listový štětec vytvářet jemné linky, nebo spíš velké skvrny?“. Poté jsem děti nechala volně malovat po papíře dle vlastní fantazie.

Průběh

Činnost jsem zahájila motivací, a to rozhovorem o stromech a keřů, které nás obklopují. Následně jsem jim ukázala přírodní štětce, které si mohly prohlédnout a také osahat. Poté se skupinka dětí přesunula k předem připravenému papíru, který jsem umístila na chodník na zahradě MŠ. Na papír jsem dětem nanesla různé barvy temperových barev a děti začaly tvořit. Během činnosti děti sledovaly, jaké stopy jejich štětec zanechává. Kdo chtěl, měl k dispozici klacky, kterými mohl vyrývat do barvy různé motivy. Nakonec jsme společně dílo zhodnotily, řekli si, jaké stopy štětce zanechávaly a jaké motivy jsou vyryté v barvě.

Reflexe dětí

Děti si činnost užily a jevilý zájem o možnost experimentování s přírodními štětci. Z počátku děti nevěřily, že těmito štětci se dá malovat, ale při vyzkoušení byly překvapeny. Některé děti potřebovaly větší podporu a návrhy na vyrývání motivů do barvy. Po příchodu dětí do třídy si každý přiřadil svůj papírek do sklenice s příšerkou. Všechny děti, kromě jednoho, vložily papírek do sklenice s příšerkou emocí radosti. Jeden chlapec vložil papírek do sklenice emoce smutku. Byl smutný, že se mu zlomil štětec.

Reflexe

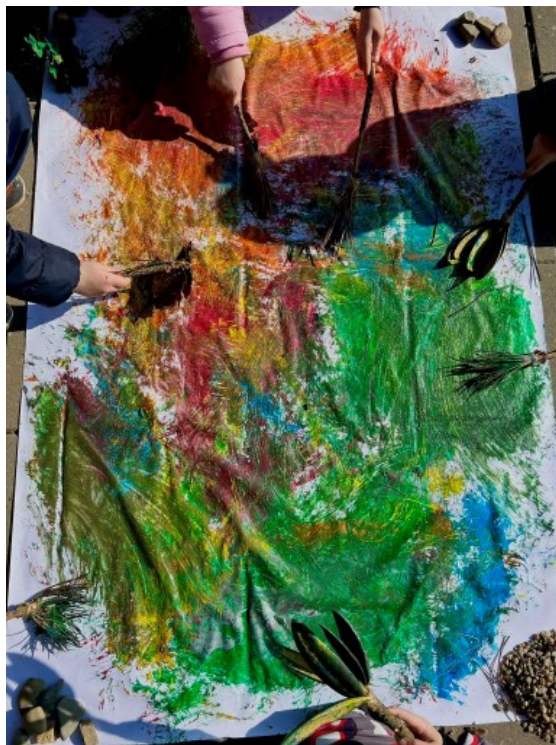
Aktivita se povedla a děti si ji užily. Byly nadšené z netradičních štětců a zkoumání stop, které zanechává. Bavilo je i objevování přírodnin kolem sebe. Na druhou stranu ne všechny děti udržely pozornost při úvodním povídání, takže příště bych ho zkrátila. Některé si také

nebyly jisté, co malovat, takže by pomohlo více podnětů. Menší komplikací byl vítr, ale celkově šlo o povedenou činnost, kterou bych ráda zopakovala.



Obrázek 7 Přírodní štětce

(zdroj: vlastní)



Obrázek 8 Malba přírodními štětci

(zdroj: vlastní)



Obrázek 9 Kresba klacky

(zdroj: vlastní)

4.3 Zvonkohra

Tabulka 3 Projekt 3. týden

Cíle	• Seznámit děti s možností využití recyklovaných materiálů k výtvarné tvorbě. • Podporovat smyslové vnímání při zkoumání různých materiálů a jejich zvuků.
Kompetence	• Dítě ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit. • Dítě se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim. • Dítě se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.
Organizační forma	• Skupinová forma vyučování
Metody	• Rozhovor, demonstrace, pracovní činnosti
Prostředky Pomůcky	• PET lahve • Akrylové barvy, štětce, houbičky, vatové tyčinky

Motivace

Děti jsem nejprve uvedla do tématu o počasí na podzim prostřednictvím společného rozhovoru. Povídali jsme si o tom, jaké počasí panuje v tomto ročním období, a že začíná foukat studený a silný vítr. Vedli jsme rozhovor o tom, co je vítr, jak vzniká a co všechno dokáže. Kladla jsem dětem otázky, například: „Jaký má zvuk? Jak vítr poznáme, i když ho nevidíme? Co vše vítr dokáže?“ A jelikož v tento den foukal silně vítr, šli jsme se na chvíli zaposlouchat k oknu, abychom zjistili, zda venku fouká. Děti zavřely oči a vnímaly zvuky, které vítr vytváří. Poté jsme si společně zahráli pohybovou hru „Vítr a vichřice“. Hra spočívala v tom, že když jsem zahrála jemné tóny na klavír, tak děti se lehounce a potichu

pohybovaly po herně a naopak, když jsem hrála silné tóny, tak se děti pohybovaly rychle, jako vichřice.

Abych děti více vtáhla do aktivity, motivovala jsem je krátký příběh o větru, který si rád hrál s listím a zpíval si. Jelikož mu chybělo vlastnit nějaký svůj hudební nástroj, tak poprosil děti, aby mu pomohly vytvořit zvonkohru, která bude znít pokaždé, když okolo ní proletí. Po vyslechnutí příběhu jsem se dětí zeptala, jestli by chtěly větru pomoci a vytvořit pro něj hudební nástroj. Všechny s nadšením souhlasily.

Než jsme se pustili do samotného tvoření, ukázala jsem dětem hotovou zvonkohru z PET lahve a nechala je hádat, jaký asi vydává zvuk. Děti si pak vyzkoušely, jak zní různé materiály – třepaly lahve, klepaly víčky o sebe a porovnávaly zvuky. Následně si každé dítě ozdobilo kousek PET lahve podle vlastní fantazie – malovaly na ni barvami za pomoci různých výtvarných pomůcek. Po dokončení celé řízené činnosti jsme se společně vydali na zahradu MŠ a zavěsili zvonkohry na vhodné místo. Děti pozorovaly, jak se jejich zvonkohra pohybuje, a naslouchaly zvukům, které vítr vytváří. Nakonec jsme si povídali o tom, jak se jejich zvonkohra liší od ostatních a co se jim na ní nejvíce líbí. Děti měly z hotového výrobku velkou radost a s nadšením sledovaly, jak si vítr hraje se zvonkohrou.

Průběh

Úvod jsem začala krátkým rozhovorem o počasí na podzim a navázali jsme na živel vítr. Kladla jsem dětem otázky a následně jsme si zahráli pohybovou hru s názvem „Vítr a vichřice“. Poté jsme se zaměřili na pracovní činnost. Děti seděly na svém místě u stolů, kdy taky pracovaly ve skupině. Pro představu jsem jim ukázala již hotovou a mou vytvořenou zvonkohru z PET lahví a do skupin jsem rozdala prázdné PET lahve, které zkoumaly. Poté jsem každé skupině rozdala již rozřezané části z plastové lahve a daly se do tvoření. Děti měly na stole k dispozici různé akrylové barvy, štětce, houbičky a vatové tyčinky. Těmito pomůckami nanášely barvy na svou část z plastové lahve. Jakmile měly vyzdobenou svou část, začaly provlékat provázky dírkami, které byly již předem vyražené v každé vyřezané části PET lahve. Po aktivitě následovala hygiena, svačina a pobyt venku. Společně jsme vyrazily na zahradu MŠ, kde jsme pod střechem dřevěného altánu zavěsili hotové výrobky a sledovali jsme, jak si s nimi vítr pohrává. Dále poslouchaly, jaké zvuky vydává. Po pobytu venku děti přiřadily papírek k barevné příšerce (emoci), jak se u činnosti cítily a jaký měly pocit, když jsme větru pomohly vytvořit zvonkohru.

Reflexe dětí

Většina byla nadšená z malování na PET lahve a zkoušení různých zvuků. Rády si navzájem ukazovaly, jak jejich zvonkohry znějí, a těšily se, jak se budou pohybovat ve větru. Některé děti měly problémy s provlékáním provázků, protože otvory byly malé, a některým barvy na lahvách špatně držely. Některé děti byly zklamané, že jejich zvonkohra nezněla tak silně, jak si představovaly. Většina dětí zvolila příšerku radosti (žlutou) emocí, ale některé si vybraly hněv (červená příšerka), protože něco nevyšlo podle představ. Celkově však činnost dětí bavila a odnesly si nové zkušenosti.

Reflexe

Bylo skvělé vidět, jak se nechaly unést malováním na PET lahve a zkoušením různých zvuků. Bylo jasné vidět, že je to bavilo a že se těšily, jak budou zvonkohry znít, až je vítr rozhýbe. Na druhou stranu jsem si všimla, že některým dětem dělaly problémy detaily, jako je provlékání provázků nebo nanášení barev. Možná bych příště trochu víc pomohla s těmito částmi nebo jim dala víc času na trénink. Motivace příběhem o větru byla dobrý nápad, protože je to dostatečně motivovalo. Celkově jsem měla radost, jak se děti pustily do tvoření s nadšením a jak se každá zvonkohra stala něčím osobním. Vnímala jsem, že i když ne všechno vyšlo podle představ, děti si celý proces užily a bylo to pro ně obohacující.



Obrázek 10 Zvonkohra skupiny 1

(zdroj: vlastní)



Obrázek 11 Zvonkohra skupiny 2

(zdroj: vlastní)



Obrázek 12 Zvonkohra skupiny 3

(zdroj: vlastní)

4.4 Bacily

Tabulka 4 Projekt 4. týden

Cíle	• Rozvíjet jemnou motoriku a koordinaci ruky při manipulaci s vatovými kuličkami. • Podporovat tvořivost a spontánní projev dětí při tvorbě obrazu.
Kompetence	• Dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů. • Dítě řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost. • Dítě dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).
Organizační forma	• Skupinová forma vyučování
Metody	• Rozhovor, demonstrace, výtvarné činnosti
Prostředky Pomůcky	• Vatové kuličky, temperové barvy • 2 plátna, jednorázové rukavice, umělohmotné nádoby

Motivace

Motivaci jsem začala přečtením příběhu o bacilech. Nejprve jsme si povídali o tom, že bacily jsou neviditelné, ale umí napáchat spoustu škody. A to, že způsobují rýmu, kašel a další nemoci. Poté jsem dětem ukázala obrázky různých bacilů a společně jsme si je vyjmenovaly (rýma, kašel, chřipka a jiné). Poté jsem dětem sdělila, že dnes si zahrajeme na vědce, kteří

budou zkoumat, jak se bacily šíří. Aby se do role lépe vžily, zahráli jsme si pohybovou hru s názvem „Na bacily“. Jedno z dětí bylo obránce (vitamín) a ostatní děti představovaly bacily. Bacily běžaly po třídě a obránce se je snažil chytit. Kdo byl chycen, ten se schoulil do klubíčka a mohl být zachráněn ostatním bacilem (dítětem), který jej pohladil po zádech. Děti tak pochopily, že se bacily snadno šíří, ale že se proti nim dá bojovat. Poté jsem jim ukázal jednoduchý experiment s třpytivým práškem na ruku. Děti si podávaly ruce a pozorovaly, jak se bacily přenášejí dál. Nakonec jsme přešli k hlavní aktivitě. Řekla jsem dětem, že máme před sebou plátno, na kterém jsou neviditelné bacily. Každý dostal vatu napuštěnou barvou, kterou házel na plátno. Děti s radostí sledovaly, jak se barvy rozstříkují a získávají obraz bacilů.

Průběh

Do mateřské školy jsem se dostavila v 9:30 hodin, kdy se zrovna děti oblékaly na pobyt venku. Jakmile jsme přišli na zahradu MŠ, děti jsem si posadila pod altán na lavičku a začala jsem úvodní motivací, a to příběhem o bacilech, následnou ukázkou obrázků bacilů. Poté jsme si zahráli pohybovou hru s názvem „Na bavily“, vyzkoušely experiment s třpytkami a přesunuly se na výtvarnou činnost. Děti jsem posadila na lavičku, rozdala jsem jim rukavice, kterými měly nabrat vatovou kuličku napuštěnou barvou a hodit na plátno. Plátna jsem měla 2 a děti jsem tak rozdělila do 2 skupin po 6 dětech. V pěti plastových nádobách jsem měla namočené vatové kuličky do různých barev, které si děti mohly samy vybírat. Poté udělaly děti za sebou řady a střídaly se při házení. Vystřídaly se tak všechny děti. Po dokončení výtvarné činnosti jsme si společně prohlédli hotová plátna a společně jsme rozhodly, že si obrazy pověsíme na stěnu a budou nám zdobit třídu. Na závěr, po příchodu do MŠ si každé vložilo barevný papírek do sklenice s příšerkou, podle toho, jak se u činnosti cítilo.

Reflexe dětí

Všechny děti byly z činnosti nadšené a aktivně se zapojily. Nejvíce se jim líbila pohybová hra „Na bacily“. Experiment s třpytkami byl pro ně zajímavý a děti s úžasem sledovaly, jak se bacily přenášejí z ruky na ruku. Největší radost ale měly z výtvarné části – házení vatových kuliček napuštěných barvou je opravdu bavilo a s nadšením sledovaly, jak se barvy rozstříkují a vytvářejí zajímavé tvary. Na druhou stranu, ne všechny děti byly trpělivé. Pár dětí se nechalo unést a místo pozorování začaly třpytky rozfoukávat nebo s nimi třít ruce, což odvádělo jejich pozornost od hlavního cíle pokusu. Některé se nemohly dočkat, až na ně přijde řada při házení kuliček, a bylo vidět, že čekání je pro ně trochu náročné. Také se objevilo několik dětí, které se bály ušpinit, i když měly rukavice, a bylo potřeba je více

motivovat k zapojení. Celkově ale děti hodnotily činnost pozitivně. Na konci si vybíraly barevný papírek podle toho, jak se jim aktivita líbila, a většina z nich si zvolila příšerku radosti. Jen dvě děti označily, že se v sobě cítily hněv, hlavně kvůli čekání.

Reflexe

Tato činnost se mi velmi líbila, protože děti byly velice aktivní a nadšené. Nejvíce mě potěšilo, jak se zaujaly už od začátku, kdy je příběh o bacilech vtáhl do tématu a bylo vidět, že mají spoustu vlastních zkušeností, o které se chtěly podělit. Nejvíce mě ale těšilo nadšení, se kterým se pustily do výtvarné činnosti. S jakou radostí házely vatové kuličky na plátno a sledovaly, jak se barvy rozstříkují. Během činnosti jsem si ale všimla i pár věcí, které by šlo vylepšit. Některé děti nebyly trpělivé při střídání, a to se projevovalo netrpělivým voláním, kdy už budou na řadě. Možná bych příště zkusila jiný systém, například aby děti mohly házet dvěma kuličkami najednou, nebo aby měly menší plátna a mohly pracovat individuálně. Také experiment s třpytkami se trochu zvrtl – některé děti se nechaly unést a místo pozorování si s nimi začaly hrát, což odvádělo pozornost od hlavního cíle pokusu. Příště bych možná dala dětem jasnější instrukce nebo experiment upravila tak, aby byl o něco strukturovanější.



Obrázek 13 Ukázka hodů vaty na plátno

(zdroj: vlastní)



Obrázek 14 Plátno skupiny 1

(zdroj: vlastní)



Obrázek 15 Plátno skupiny 2

(zdroj: vlastní)

4.5 Zima

Tabulka 5 Projekt 5. týden

Cíle	• Představit dětem hudbu od A. Vivaldiho • Umožnit dětem individuálně interpretovat hudbu skrze výtvarnou tvorbu
Kompetence	• Dítě odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých. • Dítě se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.). • Dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit je.
Organizační forma	• Řízená činnost
Metody	• Demonstrace, projekce statická a dynamická, výtvarné činnosti
Prostředky Pomůcky	• Interaktivní tabule, temperové barvy (modrá, bílá) • Hudba od A. Vivaldiho – Čtvero ročních dob (část 4. sonáta – zima), bílé papíry

Motivace

Dětem jsem představila zimu prostřednictvím krátkého příběhu o tajemném světě, kde v ledovém království vládne královna Zima. Společně jsme se představili, jak takové království vypadá, že je zahalené do třpytivého ledu, všude kolem visí rampouchy a sněhové vločky tiše a lehounce dopadají na zem. Dětem jsem přinesla led, kterého se mohly dotknout a vnímat jeho chlad. Aby měly děti představu, jak taková zima vypadá, ukázala jsem jim obrázky zasněžené krajiny a zamrzlých rybníků. Před samotnou výtvarnou činností jsme si položili otázky: Jak podle vás zní zima? Jaké zvuky bychom mohli slyšet v Ledovém království paní Zimy?

Po kladení otázek jsem dětem pustila skladbu od A. Vivaldiho – Čtvero ročních dob (část 4. sonáta – zima). Po skončení této písně jsem dětem sdělila, že si zahrajeme na sběhové vločky za doprovodu této skladby. Následně jsem dětem skladbu pustila a děti se pohybovaly dle hudby. Rychlé pasáže = děti běhaly, pomalé pasáže = děti chodily po špičkách. Po této pohybové a smyslové motivaci následovala výtvarná činnost. Dětem jsem vysvětlila, že se stanou malíři v království paní Zimy. Měly za úkol nechat své ruce volně tančit po papíře. V závislosti na rytmu a dynamice hudby měly měnit sílu a rychlost rukou – někdy jemně, jako když sníh tiše padá, jindy prudce, jako když se strhne vánice.

Průběh

Do mateřské školy jsem přišla v 6:30 hodin. V tuto dobu probíhaly spontánní činnosti dětí. Děvčata si malovala dle vlastní fantazie nebo si hrály s panenkami. Chlapci si hrály se stavebnicí Seva a traktory. Pro děti jsem měla přichystanou stolní hru – pexeso se zimní tematikou. Zapojily se 4 děti. Od 7:30 – 8:00 hod. proběhla snídaně a děti se scházely do 8:00 hod.

V 8:30 hod. jsem zazvonila zvonkem, kdy děti věděly, že končí volná hra a mají uklízet hračky na svá místa.

Svou řízenou činnost jsem začala výše zmíněnou motivací. Následně jsem zvolila společnou práci u stolu, kdy jsem předem přisunula 3 stoly, aby všechny děti seděly pohromadě. S dětmi jsme diskutovaly o tom, jaké barvy má zima. Podle toho jsem také položila na každý stůl temperové barvy (bílá, modrá). Dětem jsem sdělila také to, že tentokrát nebudeme malovat s žádným malířským náčiním, ale prsty. Dále jsem řekla, aby poslouchaly hudbu a přitom malovaly prsty na papír tak, jak to cítí. Poté jsem každému rozdala papír, pustila hudbu a děti se daly do díla.

Po dokončení výtvarné činnosti jsme si společně prohlédli hotová díla. Děti měly možnost popsat, co na obrázcích zobrazily a jak se při malování cítily. Na závěr si každé vložilo barevný papírek do sklenice s příšerkou, podle toho, jak se u činnosti cítilo.

Reflexe dětí

Děti byly dostatečně motivované k výtvarné činnosti. Všechny děti z činnosti měly radost, a to jen díky tomu, že mohly malovat pomocí svých prstů na rukou. U většiny dětí šlo vidět, že se do hudby cítily a malovaly tak podle toho.

Všechny děti přiřadily svůj papírek do sklenice s příšerkou radosti.

Reflexe

Z motivační části jsem měla opravdu dobrý pocit, protože na dětech šlo vidět, že je to zaujalo a pohybová činnost byla dobře zvolena z důvodu krátké soustředěnosti dětí. Zatím co z výtvarné činnosti jsem měla obavy, že se to zvrtně a nebude to podle mého očekávání. Ale musím uznat, že děti velice pěkně spolupracovaly a činnost je nesmírně bavila. Po krátké společné reflexi, by děti chtěly dělat takové činnosti častěji.



Obrázek 16 Malba zimy č. 1

(zdroj: vlastní)



Obrázek 17 Malba zimy č. 2

(zdroj: vlastní)



Obrázek 18 Malba zimy č. 3

(zdroj: vlastní)

4.6 Jak vnímám sebe

Tabulka 6 Projekt 6. týden

Cíle	• Rozvíjet schopnost pozorovat detaily vlastního obličeje. • Vnímat, jak emoce a výrazy obličeje souvisejí s tím, jak se cítíme. • Podporovat tvořivost a individuální výraz ve výtvarné činnosti.
Kompetence	• Dítě má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije. • Dítě si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem.
Organizační forma	• Skupinová forma vyučování
Metody	• Demonstrace, rozhovor, výtvarné činnosti
Prostředky Pomůcky	• Zrcadlo, tuš • bílé papíry, štětce, suché pastely

Motivace

Dětem jsem nejprve položila otázku: Jak vypadám? Nechala jsem je chvíli přemýšlet a povídat si o tom, co všechno se dá na obličeji pozorovat – tvar očí, nosu, ústa, vlasy a výraz. Povzbudila jsem je, aby si všímaly i drobných detailů, například pih, tvaru obočí nebo úsměvu. Navázala jsem na téma lidské tělo a povídali jsme si o tom, jak je každý člověk jedinečný. Každý máme jiný tvar očí, nos nebo úst, jinou barvu vlasů i kůže. Přesto máme všichni stejnou stavbu těla. Zaměřili jsme se na obličej a diskutovali, jak nám pomáhá v každodenním životě – očima vidíme svět, ústy mluvíme, smějeme se, nosem dýcháme a

cítíme různé pachy. Poté jsem jim ukázala zrcadlo a vyzvala je, aby se do něj na sebe podívaly a pozorně prozkoumaly svůj obličej. Ptala jsem se: Co vidíte? Jaké máte oči? Jaké máte vlasy? A co váš úsměv nebo vážná tvář? Abych dětem přiblížila malování portrétu, vyprávěla jsem jim příběh o kouzelném zrcadle, které ukazuje nejen tvář, ale i to, jak se člověk cítí. Dále jsem jim řekla, že každý z nás je jedinečný a svou jedinečnost si zkusí zachytit na papír. Stanou se malíři a vytvoří svůj vlastní portrét. Vysvětlila jsem jim, že nebudou malovat jen tak ledajak, ale použijí štětec a černou tuš. Děti jsem povzbudila, aby se nebály a pozorovaly své rysy v zrcadle a snažily se je přenést na papír. Zároveň jsem jim připomněla, že každý portrét je jedinečný, stejně jako my sami, a že neexistuje správný nebo špatný obrázek.

Průběh

Do mateřské školy jsem přišla v 6:30 hodin. V tuto dobu probíhaly spontánní činnosti dětí, kdy jsem také začala svou výtvarnou činnost. Činnost probíhala skupinovým vyučováním, kdy jsem si ke stolečku vzala skupinu po dvou dětech. Na stole byl přichystaný ubrus, zrcadlo, tuš a štětce. Začala jsem úvodní výše zmíněnou motivací a rozhovorem. Dětem jsem také ukázala můj vytvořený portrét. Při činnosti se mohly kdykoliv dívat do zrcadla a svůj obličej zachytit na papír. Postupně se tak vystřídaly ostatní děti. U dětí, které zrovna činnost nerealizovaly, jsem měla přichystané činnosti u stolu – skládání puzzle s tematikou lidského těla a hru „Veselý obličej“, kdy si mohly poskládat obličej podle sebe. Kdo nechtěl, hrál si v herně. Po zaschnutí všech portrétu si všechny děti vymalovaly svůj portrét suchými pastely. Následně jsme si společně prohlédli své autoportréty a společně jsme hádaly, které z dětí je zrovna na obrázku a diskutovali jsme o tom, jak se zrovna cítily, když se dívaly na sebe dívaly do zrcadla a malovaly samy sebe. Na závěr si každé vložilo barevný papírek do sklenice s příšerkou, podle toho, jak se u činnosti cítilo.

Reflexe dětí

Během činnosti se chodily dívat ostatní děti, co se u stolečku odehrává. Přišlo jim velice zajímavé, že se na sebe dívají do zrcadla, a přitom malují svůj obličej na papír. Všechny děti, až na jednoho chlapce, když se na sebe dívaly do zrcadla, tak dělaly na sebe různě směšné obličejy – smutný, veselý, vypláznutý jazyk aj. Jeden chlapec se nechtěl zapojit vůbec, jen se chodil dívat, co děti dělají. Domnívám se, že se jen styděl, protože šlo na něm vidět, že ho činnost také zaujala, ale přesto nechtěl jít malovat vůbec. Děti měly ze svého portrétu velkou radost.

Reflexe

Tato činnost ve ranních hrách byla dobře zvolena. V řízené činnosti bych ji nestihla. Líbilo se mi, jak děti projevovaly své emoce během malování a sledování se v zrcadle. Ale přesto se mi zdálo, že činnost nebyla dostatečně motivovaná.



Obrázek 19 Kresba portrétu skupina 1

(zdroj: vlastní)



Obrázek 20 Kresba portrétu skupina 2

(zdroj: vlastní)



Obrázek 21 Ukázka portréту

(zdroj: vlastní)

4.7 Tajemná stezka

Tabulka 7 Projekt 7. týden

Cíle	• Podporovat tvořivost při vytváření otisků chodidel. • Uvědomovat si různé smyslové vjemy při chůzi bosky.
Kompetence	• Dítě se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění. • Dítě řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost.
Organizační forma	• Řízená činnost
Metody	• Dramatizace, rozhovor, předvádění, výtvarné činnosti
Prostředky Pomůcky	• Temperové barvy • Bílý papír

Motivace

Motivaci jsem začala krátkým představením pohádky „O perníkové chaloupce“, kdy jsem použila loutky. Poté jsme si povídali o Jeníčkovi a Mařence, kteří se ztratili v lese a hledali cestu k perníkové chaloupce a společně jsme si představili, jak by mohla vypadat cesta lesem – strašidelná, plná překážek. Ptala jsem se dětí, co si myslím, že Jeníček a Mařenka mohli vidět nebo cítit, když šli temným lesem.

Následně jsem dětem řekla, že jsem jejich průvodce a půjdeme se podívat do tajemného lesa. Abych vytvořila atmosféru, ve třídě jsem zhasla světla, zatahla žaluzie, a poté jsme utvořily zástup za sebou. V ruce jsem držela malé světýlko a společně jsme chodili po třídě (tajemném lese). K tomu jsem dětem zpívala píseň „Perníková chaloupka“ a v pozadí hrála hudba lesa.

Před samotným tvořením jsem nechala děti, aby si vyzkoušely chůzi bosky. Chodily po masážních podložkách a říkaly, co jim to připomíná. Například podložka s bodlinkami znamenala chůze po jehlicích, aj. Následovala tvořivá činnost – chůze bosými chodidly po barvách. Některé děti zkoušely otiskovat prsty, jiné zase celé chodidlo. Hravou formou jsme zkoušeli, kdo udělá největší a nejmenší stopu. Během tvoření jsme se společně zamýšleli nad příběhem stezky a kladla jsem otázky: „Kam vedou tyhle stopy?“; „Zdá se, že tady Jeníček uklouzl, co myslíš?“ nebo „Našel by Jeníček s Mařenkou cestu zpět domů?“. Na závěr jsme společný výtvar obdivovali a povídali si o tom, že vytvořili kouzelnou stezku, která by mohla zachránit Jeníčka a Mařenku. Výstavu jsme pak vystavili ve třídě, aby děti mohly svou práci dál obdivovat a připomínat si, co vytvořily.

Průběh

Tvořivou činnost jsem realizovala ve třídě MŠ jako řízenou činnost. Před samotným začátkem jsem si třídu připravila tak, že jsem odsunula 3 stoly, abych utvořila místo na tvořivou činnost. Začala jsem tedy krátkým divadlem s loutkami pohádky „O perníkové chaloupce“ a dalšími výše zmíněnými aktivitami. Po motivační části jsme se s dětmi přesunuli do třídy, kde je čekala tvořivá činnost – tajemná stezka. Dětem jsem sdělila, že na tuto aktivitu budeme potřebovat naše nohy a budeme chodit bosí po barvách. Každé dítě chodilo jednotlivě za sebou a ostatní pozorovali. Dětem jsem neustále připomínala, aby chodily opatrně a pomalu, aby neuklouzly. Na konci stezky jsem dětem pomáhala umývat chodidla v plastové nádobě na vodu. Poté si děti šly obléct ponožky a papuče.

Nakonec jsme výtvar společně obdivovali. Na závěr si každé vložilo barevný papírek do sklenice s příšerkou, podle toho, jak se u činnosti cítilo.

Reflexe dětí

Do této činnosti se zapojily všechny děti. Velice je to zaujalo a bavilo. Po dokončení výtvarné aktivity jsme si společně povídali o tom, jak se jim tajemná stezka tvořila a jak se během ní cítily. Všechny děti přiřadily barevný papírek ke žluté příšerce – radosti, kromě jedné holčičky, které přiřadila papírek k černé příšerce – strachu. Důvod byl ten, že se při chůzi po barvách bála, že uklouzne, spadne a něco se jí stane. Děti si také povídaly o tom, jaké stopy se jim nejvíce povedly, které jsou větší a naopak menší. Každý si po chůzi po barvách pozorně prohlížel své stopy.

Reflexe

Z celé činnosti jsem měla dobrý pocit. Děti se účastní už od začátku, motivace pomocí pohádky a loutek je zaujala. Líbilo se mi, že naslouchaly, představovaly si les a sdílely své nápady, co Jeníček a Mařenka mohli cestou zažít. Když jsme se přesunuli do „tajemného lesa“, byla atmosféra díky zhasnutým světlům a hudbě opravdu kouzelná. Viděla jsem na dětech, že je to baví. Bosá chůze po různých površích byla pro ně zábavná a zároveň smyslově zajímavá. V tvořivé části byly děti kreativní – zkoušely různé otisky, smály se a měly radost z toho, co vytvořily. Závěrečná reflexe se taky povedla, většina dětí nadšeně sdílela, co je bavilo, a papírky do sklenice házely s radostí. Myslím, že aktivita splnila svůj účel – děti se vyřádily, tvořily, a ještě jsme si procvičili jejich představivost.



Obrázek 22 Chůze po barvách č. 1

(zdroj: vlastní)



Obrázek 23 Chůze po barvách č. 2

(zdroj: vlastní)



Obrázek 24 Chůze po barvách č.3

(zdroj: vlastní)

5 EVALUACE PROJEKTU

Evaluace projektu je zpracovaná mnou a učitelkou mateřské školy, která byla přítomna po celou dobu mého projektu. Obě tyto evaluace jsou napsány v souvislém textu.

5.1 Vlastní evaluace

Při práci na tomto projektu jsem zažila spoustu pozitivních chvil, ale také jsem se setkala s některými náročnými situacemi, které mi daly zabrat. Bylo krásné vidět, jak děti reagují na výtvarné aktivity a jak se do nich zapojují. Mnohé děti se s nadšením pustily do tvoření a vytvářely úžasné věci. Na druhou stranu jsem si ale všimla, že ne všechno šlo tak hladce. U několika dětí jsem pozorovala, že mají strach z chyb. Občas se zdálo, že se bojí vyjádřit své myšlenky a pocity. Snažila jsem se je povzbudit, aby se nebály tvořit a experimentovat, ale i tak se některé nechávaly svými pochybnostmi zastrašit. Bylo mi to líto, protože jsem chtěla, aby každý cítil, že jeho nápady jsou cenné. V rámci řešení této situace jsem se snažila dětem vysvětlit, že chyby nejsou špatné, ale naopak důležité pro učení. Povzbuzovala jsem je pozitivní zpětnou vazbou a zařadila jsem aktivity, kde nebyl kladen důraz na výsledek, ale na samotný proces tvoření, například experimentování s barvami nebo malování poslepu. Dalším problémem byla občasná rivalita mezi dětmi. Místo toho, aby si vzájemně pomáhaly, se občas snažily dokázat, kdo je lepší, což vedlo k napětí. Někdy se stávalo, že některé děti nechtěly spolupracovat a sdílet materiály, což zbrzdilo celý proces. Hledala jsem způsoby, jak je motivovat ke spolupráci, a proto jsem se rozhodla zavést týmové aktivity, kde bylo důležité vytvořit společné dílo. Také jsem dětem připomínala, že každý má svůj jedinečný styl a není nutné se porovnávat. Pomohly také hry zaměřené na spolupráci namísto soutěžení. Po každé aktivitě jsme měli reflexi, což se ukázalo být velmi užitečné. Děti měly možnost vyjádřit, co je bavilo a co je naopak frustrovalo. Tato diskuse mi pomohla pochopit, jak se cítí a co potřebují. Když se pozastavím u sklenic s příšerkami emocí, tak musím s radostí říct, že u všech těchto činností vedla příšerka radosti. Pár lístečků se našlo jak v emoci smutku, tak hněvu. I zde jsem si uvědomila, jak důležité je dávat dětem prostor k vyjadřování emocí. V budoucnu bych chtěla více pracovat s neverbálním vyjádřením pocitů, například kreslením emocí nebo vyprávěním příběhů. Tyto činnosti výrazně ovlivnily děti v několika oblastech. Z hlediska kreativity se naučily experimentovat s různými technikami a přístupy k tvorbě. Děti se postupně zbavovaly strachu z chyb a více se soustředily na samotný proces tvoření. Sociální dovednosti se rozvíjely díky týmové spolupráci, která děti učila respektovat názory ostatních, sdílet materiály a pracovat na společném cíli. V oblasti estetického vnímání

si děti osvojily cit pro barevné kombinace, kompozici a různé výtvarné styly, což jim umožnilo lépe chápat umění a jeho vyjadřovací prostředky. Významným přínosem bylo také rozvíjení emoční inteligence – díky reflexi a aktivitám zaměřeným na vyjadřování pocitů se děti naučily lépe rozpoznávat a pojmenovávat své emoce, což jim pomohlo lépe zvládat různé situace v kolektivu. I když jsem se setkala s negativními momenty, uvědomila jsem si, že právě přes tyto zkušenosti rosteme. Učení se z neúspěchů je také důležité, a to nejen pro mě, ale i pro děti. Celkově bych řekla, že projekt byl pro mě velmi cennou zkušeností. Ukázal mi, jak důležité je být trpělivý a empatický vůči dětem, zejména když narazí na překážky. I ty negativní chvíle mě obohatily a daly mi možnost přemýšlet o tom, jak se mohu zlepšovat a jak nejlépe podpořit každé dítě v jeho vývoji. Z těchto situací jsem si odnesla nejen ponaučení, ale také konkrétní strategie, které mohu v budoucnu využít, aby bylo tvoření pro všechny děti příjemným a obohacujícím zážitkem.

5.2 Evaluace učitelky mateřské školy

Během mého pozorování studentky, která realizovala výtvarné činnosti s dětmi, jsem měla převážně velmi pozitivní dojem. Aktivita byly pečlivě naplánované a odpovídaly věkové skupině. Atmosféra byla pozitivní a děti se evidentně bavily. Studentka začala s motivací za pomoci zástěry s příšerkami emocí, což je super nápad. Ovšem někdy se mi zdálo, že ne všechny děti to zaujalo stejně. Všimla jsem si, že motivační prvek s příšerkou nechuti děti nezaujal tak, jak bylo zamýšleno, což vedlo k nepochopení u některých z nich. Některé byly trochu zmatené, což vedlo k tomu, že chvílemi nevěděly, co mají dělat. Myslím, že by pomohlo, kdyby dostaly více jasných pokynů na začátku. Možným řešením by bylo doplnit motivační část o interaktivní prvky, například krátkou dramatizaci nebo ukázkovou činnost, aby děti lépe pochopily záměr. Během činností bylo vidět, jak děti reagují. Byly nadšené a měly chuť tvořit. Občas ale některé z nich potřebovaly větší podporu. Studentka se snažila být nápomocná, což jsem ocenila já, tak i děti. Nicméně bych jí doporučila, aby zkusila víc povídat o tom, co právě dělají a proč. Podrobnější vysvětlení jednotlivých kroků a propojení s reálnými situacemi by mohlo dětem pomoci lépe pochopit význam aktivit. Organizace aktivit byla většinou dobrá, i když občas to vypadalo, že se děti trochu rozptýlily. Když byly moc nadšené, někdy to vedlo k nepořádku. Studentka zvládla situaci v podstatě dobře, jen jsem si říkala, že by mohla mít pár dalších triků, jak udržet klidnější atmosféru. Například zavedení jasných signálů pro změnu činnosti nebo vizuálních značek pro organizaci prostoru

by mohlo přispět k větší plynulosti aktivit. Tyto činnosti měly významný dopad na dětskou kreativitu, sociální dovednosti, estetické vnímání a vyjadřování emocí. V oblasti kreativity se děti učily volně experimentovat s různými materiály a technikami, což posílilo jejich schopnost nacházet vlastní originální řešení. Sociální dovednosti se rozvíjely především v týmových aktivitách, kde se učily spolupráci, sdílení a vzájemnému respektu. Děti také více vnímaly estetiku – začaly si uvědomovat soulad barev, kompozici a význam vizuálního vyjádření. Významným přínosem bylo také rozvíjení emoční inteligence. Děti měly příležitost vyjadřovat své pocity nejen verbálně, ale i prostřednictvím výtvarné tvorby. Sklenice s příšerkami emocí jim umožnily reflektovat své pocity a lépe pochopit emoční stavy svých vrstevníků. V budoucnu by mohlo být zajímavé doplnit aktivity o další techniky neverbálního vyjadřování, například modelování emocí pomocí plastelíny nebo pohybového vyjádření. Tvořivost se u dětí projevovala nejen v samotných výtvorech, ale také v přístupu k řešení problémů. Děti zkoušely nové kombinace materiálů, objevovaly různé způsoby vyjádření a často přicházely s vlastními nápady, jak činnost rozšířit. Bylo vidět, že se učí pracovat s chybou jako přirozenou součástí procesu a jejich sebedůvěra ve vlastní schopnosti rostla. Celkově jsem měla z činností studentky skvělý pocit. Dokázala motivovat děti a podněcovala je k tvoření. Myslím, že by stačilo jen pár drobných úprav, jako je jasnější vysvětlení úkolů nebo vizuální nápovědy, aby se děti lépe orientovaly. Vím, že pokud na tom zapracuje, určitě to povede k ještě větším úspěchům v jejím učení.

6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Na základě vlastní evaluace i zpětné vazby učitelky mateřské školy je zřejmé, že klíčem k úspěšné realizaci výtvarných aktivit je vytvoření bezpečného a podnětného prostředí, které podporuje dětskou kreativitu, spolupráci a emoční vyjadřování. Důležité je pomáhat dětem překonávat strach z chyb a zaměřovat se spíše na proces tvorby než na samotný výsledek. K tomu lze využít experimentální techniky, jako je práce bez konkrétní předlohy, které umožňují dětem tvořit svobodně a bez obav. Velký důraz by měl být kladen na srozumitelnost pokynů a motivaci dětí. Motivační prvky by měly být co nejvíce interaktivní a přizpůsobené věkovým schopnostem dětí. Vhodným řešením je například dramatizace, vizuální ukázky nebo demonstrace jednotlivých kroků činnosti. Děti často potřebují jasné a jednoduché instrukce, které je možné podpořit vizuálními podněty či opakovaným vysvětlením. Dalším důležitým aspektem je podpora spolupráce mezi dětmi. Týmové aktivity, při nichž děti společně vytvářejí jedno dílo, přispívají k rozvoji sociálních dovedností, učí je respektu k ostatním a podporují sdílení nápadů i materiálů. Zároveň je důležité posilovat pozitivní atmosféru a podporovat jedinečnost každého dítěte, aby se předešlo zbytečné soutěživosti a srovnávání. Organizace a řízení činností by měly být promyšlené tak, aby děti měly jasnou strukturu a zároveň dostatek prostoru pro vlastní kreativitu. K udržení klidnější atmosféry mohou pomoci jasné signály pro změnu aktivity, vizuální značky k organizaci prostoru nebo krátké zklidňující cvičení, pokud je skupina příliš rozrušená. Významnou roli v těchto aktivitách hraje i rozvoj emoční inteligence a estetického vnímání. Reflexe na konci každé činnosti pomáhá dětem lépe si uvědomit své pocity a vyjadřovat je nejen slovně, ale i skrze výtvarnou tvorbu. Pro hlubší propojení s emocemi lze využít různé techniky neverbálního vyjadřování, jako je kreslení nálady, modelování emocí či pohybové aktivity. Estetické vnímání se rozvíjí skrze práci s barvami, kompozicí a různými výtvarnými styly, které dětem umožňují objevovat nové způsoby vyjadřování a rozšiřovat jejich vizuální citlivost. Podpora tvořivosti u dětí se projevuje nejen v samotných výtvorech, ale i v jejich přístupu k řešení problémů. Povzbuzování k hledání vlastních cest, experimentování s materiály a objevování různých technik pomáhá dětem rozvíjet jejich samostatnost a kreativní myšlení. Ukázání různých možností tvorby a zdůraznění toho, že neexistuje jediný správný způsob vyjádření, posiluje jejich sebedůvěru a ochotu tvořit bez obav. Celkově lze říci, že dobře promyšlené výtvarné aktivity nejen podporují kreativitu dětí, ale také rozvíjejí jejich sociální dovednosti, estetické vnímání a schopnost pracovat s emocemi. Důležité je vytvořit prostředí, kde se děti cítí bezpečně, kde

mohou tvořit bez strachu z neúspěchu a kde je podporována jejich jedinečnost. Každá aktivita, ať už úspěšná či s drobnými obtížemi, je cennou zkušeností, která pomáhá dětem i pedagogovi růst a rozvíjet se.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se snažila ukázat, jak velký význam mají výtvarné činnosti a kreativní expresivní úlohy v rozvoji dětí v předškolním věku. Jak jsme zjistili, zapojení dětí do různých výtvarných aktivit nenabízí jen možnost zábavy, ale hraje klíčovou roli v jejich emocionálním a kognitivním rozvoji. Děti si při těchto činnostech nejenže rozvíjejí jemnou motoriku a kreativní myšlení, ale také se učí, jak vyjadřovat své pocity a názory na svět kolem sebe.

Reflexe provedených aktivit ukázala, že každé dítě přistupuje k výtvarným činnostem jinak, což je přesně to, co je na tomto procesu krásné. Každý výtvar byl odrazem jedinečné osobnosti dítěte, a tato rozmanitost je důvodem, proč bychom měli podporovat kreativitu a přístup k umění ve vzdělávání.

Doufám, že zkušenosti a závěry této práce přispějí k dalšímu prohlubování metodických přístupů v mateřských školách a povzbudí pedagogy k tomu, aby i nadále vytvářeli prostředí, kde děti mohou svobodně a kreativně vyjadřovat své myšlenky a emoce. Věřím, že právě pomocí výtvarné činnosti můžeme dětem poskytovat základ pro jejich zdravý a harmonický rozvoj.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Banaš, J., Jusko, A., Šefranková, E., & Banaš, J. (1989). *Didaktika výtvarné výchovy: učebnice pro pedagogické fakulty vysokých škol*. Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- Bezděková, L., Kubecová, M., Kupcová, Z., & Váňová, H. (2016). *Rozvíjíme výtvarné dovednosti a fantazii dětí: Rozvíjíme dítě v jednotlivých oblastech předškolního vzdělávání*. Raabe.
- Cejpková, D. (2015). *Kreativní malování s dětmi*. Grada.
- Davidov, R. (2001). *Kresba jako nástroj poznání dítěte: dětská kresba z pohledu psychologie*. Portál.
- Dostál, D., & Plháková, A. (2014). *Soudobé teorie a výzkum tvořivosti*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Ernawati, E., Aini, N. N., Lukmawati, L., & Hastuti, T. (2022). Zlepšování tvořivých schopností dětí prostřednictvím kresebných činností v mateřské škole. *Tematik: Jurnal Pemikiran dan Penelitian Pendidikan Anak Usia Dini*, 8(1), 33–41. <https://doi.org/10.26858/tematik.v8i1.27530>
- Fichnová, K., & Szobiová, E. (2007). *Rozvoj tvořivosti a klíčových kompetencí dětí: náměty k RVP pro předškolní vzdělávání*. Portál.
- Hazuková, H. (2011). *Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Hazuková, H., & Šamšula, P. (2005). *Didaktika výtvarné výchovy I*. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- Kutálková, D. (2010). *Jak připravit dítě do 1. třídy: obratnost a kresba ... její posouzení* (2., dopl. vyd.). Grada.
- Piaget, J., & Inhelder, B. (2014). *Psychologie dítěte* (6. vyd., v této edici 1.). Portál.
- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2013). *Pedagogický slovník* (7. aktualiz. a rozš. vyd.). Portál.
- Roeselová, V. (1996). *Techniky ve výtvarné výchově*. Sarah.
- Slavík, J., & Lukavský, J. (2013). Hodnocení kvality expresivních tvořivých úloh ve výuce (na příkladu výtvarné výchovy). *Orbis Scholae*, 6(3), 77–97. <https://doi.org/10.14712/23363177.2015.33>
- Stadlerová, H. (2011). *Po O: východiska a inspirace pro výtvarnou tvorbu dětí v předškolním vzdělávání*. Masarykova univerzita.
- Svobodová, M. (1998). *Výtvarná výchova v předškolním věku: určeno učitelům mateřských škol, rodičům, prarodičům a všem, kdo výtvarně pracuje s dětmi*. Tobiáš.

Uždil, J. (2002). *Čáry, klikyháky, paňáci a auta: výtvarný projev a psychický život dítěte*. Portál.

Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání* (2. vyd., rozš. a přeprac.). Karolinum. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/svkpl-ebooks/detail.action?docID=2039908>

Valachová, D., & Kováčová, B. (2021). *Expresivita ve výchově IV*. Univerzita Komenského v Bratislave.

Vondrová, P. (2001). *Výtvarná technika pro děti: hry a výtvarné činnosti pro děti ve věku od 4. do 9. let*. Portál.

Wright, S. (2010). *Porozumění kreativitě v raném dětství: vytváření významů a dětská kresba*. SAGE.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Zástěra emocí.....	27
Obrázek 2 Zástěra emocí č. 2.....	28
Obrázek 3 Příšerky emocí.....	28
Obrázek 4 Pavučina č. 1.....	31
Obrázek 5 Pavučina č. 2.....	32
Obrázek 6 Pavučina č. 3.....	32
Obrázek 7 Přírodní štětce.....	35
Obrázek 8 Malba přírodními štětci	36
Obrázek 9 Kresba klacky	36
Obrázek 10 Zvonkohra skupiny 1.....	40
Obrázek 11 Zvonkohra skupiny 2.....	40
Obrázek 12 Zvonkohra skupiny 3.....	41
Obrázek 13 Ukázka hodu vaty na plátno	44
Obrázek 14 Plátno skupiny 1	45
Obrázek 15 Plátno skupiny 2	45
Obrázek 16 Malba zimy č. 1	48
Obrázek 17 Malba zimy č. 2.....	49
Obrázek 18 Malba zimy č. 3.....	49
Obrázek 19 Kresba portrétu skupina 1.....	52
Obrázek 20 Kresba portrétu skupina 2.....	53
Obrázek 21 Ukázka portrétu	53
Obrázek 22 Chůze po barvách č. 1	56
Obrázek 23 Chůze po barvách č. 2	57
Obrázek 24 Chůze po barvách č.3	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Projekt 1. týden	29
Tabulka 2 Projekt 2. týden	33
Tabulka 3 Projekt 3. týden	37
Tabulka 4 Projekt 4. týden	42
Tabulka 5 Projekt 5. týden	46
Tabulka 6 Projekt 6. týden	50
Tabulka 7 Projekt 7. týden	54

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MŠ Materská škola

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Souhlas s uveřejněním fotografií dětí

Příloha P II: Evaluace učitelky mateřské školy

PŘÍLOHA P I: SOUHLAS S UVEŘEJNĚNÍM FOTOGRAFIÍ DĚTÍ

Vážení rodiče,

chtěla bych Vás touto formou požádat o souhlas se zveřejněním fotografií Vašich dětí při výtvarných činnostech do své bakalářské práce na téma „Tvořivé expresivní činnosti v prostředí mateřské školy“. Jména zveřejňována nebudou.

Souhlasím/ nesouhlasím s uveřejněním fotografií mého syna/ dcery

..... v bakalářské práci (Tvořivé expresivní činnosti v prostředí mateřské školy) studentky Venduly Smetkové studující 3. ročník na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, obor učitelství pro mateřské školy.

Podpis:

PŘÍLOHA P II: EVALUACE UČITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY



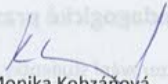
ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TEČOVICE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
TEČOVICE 112, 763 02 ZLÍN 4

Hodnocení pedagogické praxe třídním učitelem:

Během mého pozorování studentky, která realizovala výtvarné činnosti s dětmi, jsem měla převážně velmi pozitivní dojem. Aktivit byly pečlivě naplánované a odpovídaly věkové skupině. Atmosféra byla pozitivní a děti se evidentně bavily. Studentka začala s motivací za pomoci zástěry s příšerkami emocí, což je super nápad. Ovšem někdy se mi zdálo, že ne všechny děti to zaujalo stejně. Všimla jsem si, že motivační prvek s příšerkou nechuti děti nezaujal tak, jak bylo zamýšleno, což vedlo k nepochopení u některých z nich. Některé byly trochu zmatené, což vedlo k tomu, že chvílemi nevěděly, co mají dělat. Myslím, že by pomohlo, kdyby dostaly více jasných pokynů na začátku. Možným řešením by bylo doplnit motivační část o interaktivní prvky, například krátkou dramatizaci nebo ukázkovou činnost, aby děti lépe pochopily záměr. Během činností bylo vidět, jak děti reagují. Byly nadšené a měly chuť tvořit. Občas ale některé z nich potřebovaly větší podporu. Studentka se snažila být nápomocná, což jsem ocenila já, tak i děti. Nicméně bych jí doporučila, aby zkusila víc povídat o tom, co právě dělají a proč. Podrobnější vysvětlení jednotlivých kroků a propojení s reálnými situacemi by mohlo dětem pomoci lépe pochopit význam aktivit. Organizace aktivit byla většinou dobrá, i když občas to vypadalo, že se děti trochu rozptýlily. Když byly moc nadšené, někdy to vedlo k nepořádku. Studentka zvládla situaci v podstatě dobře, jen jsem si říkala, že by mohla mít pár dalších triků, jak udržet klidnější atmosféru. Například zavedení jasných signálů pro změnu činnosti nebo vizuálních značek pro organizaci prostoru by mohlo přispět k větší plynulosti aktivit. Tyto činnosti měly významný dopad na dětskou kreativitu, sociální dovednosti, estetické vnímání a vyjadřování emocí. V oblasti kreativity se děti učily volně experimentovat s různými materiály a technikami, což posílilo jejich schopnost nacházet vlastní originální řešení. Sociální dovednosti se rozvíjely především v týmových aktivitách, kde se učily spolupráci, sdílení a vzájemnému respektu. Děti také více vnímaly estetiku – začaly si uvědomovat soulad barev, kompozici a význam vizuálního vyjádření. Významným přínosem bylo také rozvíjení emoční inteligence. Děti měly příležitost vyjadřovat své pocity nejen verbálně, ale i prostřednictvím výtvarné tvorby. Sklenice s příšerkami emocí jim umožnily reflektovat své pocity a lépe pochopit emoční stavy svých vrstevníků. V budoucnu by mohlo být zajímavé doplnit aktivity o další techniky neverbálního vyjadřování, například modelování emocí pomocí plastelíny nebo pohybového vyjádření. Tvořivost se u dětí projevovala nejen v samotných výtvorech, ale také v přístupu k řešení problémů. Děti zkoušely nové kombinace materiálů, objevovaly různé způsoby vyjádření a často přicházely s vlastními nápady, jak činnost rozšířit. Bylo vidět, že se učí pracovat s chybou jako přirozenou součástí

procesu a jejich sebedůvěra ve vlastní schopnosti rosta. Celkově jsem měla z činnosti studentky skvělý pocit. Dokázala motivovat děti a podněcovala je k tvoření. Myslím, že by stačilo jen pár drobných úprav, jako je jasnější vysvětlení úkolů nebo vizuální nápovědy, aby se děti lépe orientovaly. Víím, že pokud na tom zapracuje, určitě to povede k ještě větším úspěchům v jejím učení.

V Tečovicích


Monika Kobzánková

zástupkyně ředitele pro MŠ



**Základní škola a Mateřská škola
Tečovice, příspěvková organizace**
Tečovice 112, 763 02
ZŠ tel 577 103 784 MŠ tel 577 105 006
IČ 750 236 79